

Яшел докторлар.

Каен жыләге

- Бик тәмле мин балгына
- Авызыңа алгына.
- Күңелләрең ачылыр
- Шифалы су эчкәндәй сусавың да басылыр.

- Каен жыләге – роза чәчәкләр семьялыгынан, кыска тамырчалы, күпләгән нәзек тамырлы үләнчел үсемлек. Яфраклары озын саплы, чәчәкләре ак калкансыман, аз чәчәкле төркемнәргә оешкан. Медицинада жыләкләрен һәм яфракларын файдаланалар... Каен жыләге яфраклары төнәтмәсен шулай ук кан басымын төшерә, йөрәк мускулы кыскаруларын көчәйтә, йөрәк ритмын акрынайта. Жыләгендә шикәр, аскорбин кислоталары, тимер, фосфор, кальций, кобальт тозлары, В витаминны бар.

Гөлжिमеш

- Конфетка да яхшы мин
- Компотка да яхшы мин
- Беләсеңме ни өчен?
- Витаминнар хәзинәсе минем һәрбер җимешем.

Балан.

- Суымны эч авырсаң
йөткерсәң йә
карлыксаң, шәп
дару ясыйлар
минем хәтта
тамырымнан да.

Тузганак.

- Яратам мин таң
нурын дару минем
тамырым шикәре дә
житәрлек чәй
ясасаң кыздырып
тәме исең китәрлек.

- Тузганак- апрель азагы майда чечэк ата. Дару итеп тамыры, яфрагы кулланыла. Яфрагын июндә эзерлиләр, тамырын иртә язда яки көз көне казыйлар. Тузганак гепатит, сары, гастрит авыруларын дөвалау, аппетитны яхшырту өчен кулланыла.
- Яратам мин таңнурын,
- Дару — минем тамырым.
- Шикәредәжитәрлек,
- Чөйясасаңкиптереп,
- Тәмеисеңкитәрлек.
- Дару үләннәрен үз вакытында җыярга, аларны күлөгәле җиләс урында киптерергә кирәк. Аннан соң тамыр, яфракны вакларга кирәк. Чөчәкләр шул килеш кенә кулланыла. Аларны саклауның билгеле вакыты бар: үлән, яфрак һәм чөчәкләр – 1-2 ел, җимеш – 2-3 ел, тамыр 3-5 елга кадәр саклана.

Мәтрүшкә.

- Мәтрүшкәнең көрәнен бардыр инде күргәнең ә мин шәп доктор, дип кешеләр мактый мине барысы.

- Мәтрүшкә- июль,августта чәчәк ата.
- Дару итеп үләнән файдаланалар. Аны чәчәк аткан вакытында чәчәкле өске өлешен кисеп җыялар. Мәтрүшкә төнәтмәсе тынычландыра, ашкайнату һәм бронх бизләре эшчәнлеген көчәйтә. Йокысызлыктан, аппетитны ачу өчен, гастриттан файдаланалар.
- Мәтрүшкә аш тәмлеткеч буларак та, төрле авыруларны: үзәк нерв системасын, сулыш юлларын, эч авыртуларын, салкын тигәнне дөвалаучы буларак та хезмәт итә. Шулай ук аны чәй, сабын, духи һәм одеколон ясаганда да бик теләп кулланалар.

Энже чэчэк.

- Ак энжеләр төсле мин исле гөлдән исле мин аңкып торам урманда дарулы да агулы да сак булыгыз жыйганда.

Гөлбадран.

- Бик күп чирләрг
дәва мин бер
уколсыз дәвалыйм,
иң оста доктор
сыман, ә шифалы
чәчәгем кызкылт
сары тажсыман.

Үги ана яфрагы

- Исемем сээр булса да
- Мине бикхөрмөтлilләр
- Киселсәдә, канаса да,
- Иңәйбәт дару диләр.

- Үги ана яфрагы апрель, майда чөчөк ата. Дару итеп яфраклары һәм чөчөк кәрзиннәре кулланыла. Фурункулез һәм яраларны төзөтү өчен, яңа өзелгән яфракларын авырткан урынга ябалар. Яфраклар төнөтмәсен һәм кайнатмасын
- үпкә авыруларыннан файдаланалар

Бака яфрагы

- Сәяхәтче юлдашы бу,
- Бу үләнне кем белә?
- Юлда аяклар кабарса,
- Аның файдасы тия.

- Бака яфрагы- июнь уртасыннан көзгә кадәр кадәр чәчәк ата. Медицинада яфраклары кулланыла. Яфракларыннан ясалган сыек ботканы яраларга, шешләргә, фурункулларга, сөялләргә, экземаларга ябалар. Төнәтмәсен бронхит, бронхиаль астма, коклюш, туберкулёздан файдаланалар.

Кычиткан.

- Кычиткан усал, диләр,
- Кычиткан чага, диләр.
- Минем витаминнарымның
- Файдасын бит белмиләр.
- Бик зәһәр һәм шифалы мин
- Сызласа кул, буыннар.
- Яфрагымда, сабагымда,
- Яшәү көче минем бар.
- Бар бер үлән чокырда,
- Аны таний сукыр да.

- Июньнән көзгә кадәр чәчәк ата. Яфракларын июнь-июль айларында чәчәк аткан вакытта жыйлар.
- Медицинада кычиткан яфрагын дару үсемлеге итеп файдаланалар. Кычиткан яфрагы кан агуны туктату өчен, анемиядән, ашказаны-эчәк авырулары булганда кулланалар.
- Кычиткан суы чөчне ныгыту өчен менә дигән. Берничә сабак кычиткан өзеп, яхшылап салкын суда юалар да, өстенә кайнар су агызып, 1 сәгать тоталар. Бераз су кушып чөчнечайкасаң, ул матур булып ялтырап торыр.

- Табигать безгә сәламәтлегез өчен күп төрле хәзинә бүләк итә. Ул хәзинәне күрә белергә, аларның кыйммәтен аңлый һәм аларны файдалана белергә генә кирәк. Шуңа да табигатьне саклау- һәр кешенен изге бурычы.
- Беркайчан да рәнжәтмәгез,
- Табигать ул – Җир Ана.
- Табигатьнең якин дуслары
- Булсын иде һәр бала.